

# NEUTRÁCÍME DOMA VÍCE, NEŽ VYDĚLÁVÁME?

## Plán vyučovací hodiny (č. 2)

**TÉMA VYUČOVACÍ HODINY:**

Neutrácíme doma více, než vyděláváme?

**VĚK ŽÁKŮ:**

využití podle úrovně žáků (doporučení 6. až 8. třída)

**ČASOVÁ DOTACE:**

1 – 2 vyučovací hodiny

**POTŘEBNÉ MATERIÁLY:**

okopírovaný pracovní list pro každého žáka.

**CÍLE HODINY:**

žáci budou umět vyjmenovat funkce peněz, budou schopni se zamyslet nad hospodařením s penězi, seznámí se s pojmy, které se týkají rozpočtu domácnosti, budou umět vyjmenovat základní typy příjmů a výdajů v rozpočtu domácnosti, zamyslí se nad nutností či nezbytností některých z rodinných výdajů.

**FORMY A METODY:**

práce s celou třídou, práce ve dvojicích.

**KLÍČOVÁ SLOVA:**

rozpočet domácnosti, pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, vyrovnaný rozpočet domácnosti, schodkový (deficitní) rozpočet, přebytkový rozpočet, šetrné hospodaření, platby, výnosy, úspory.

# Pracovní list pro žáky (č. 2)

## ÚKOL Č. 1: SPOJ SPRÁVNÝ ZAČÁTEK A KONEC PŘÍSLOVÍ O PENĚZÍCH:

- |                                 |                                 |
|---------------------------------|---------------------------------|
| A) Bohatni z vlastního políčka, | 1) a potkáš ho pětkrát za den.  |
| B) Nejlepší věci v životě       | 2) než přicházejí.              |
| C) Pozdní je šetrnost,          | 3) jsou zdarma.                 |
| D) Peníze jsou jako sníh,       | 4) ne jim sloužit.              |
| E) Penězům je třeba vládnout,   | 5) na který se lije horká voda. |
| F) Vypůjč si od někoho peníze,  | 6) když je člověk na dně.       |
| G) Peníze snáze odcházejí       | 7) ne z cizí meze.              |

## ÚKOL Č. 2: UMÍŠ VLASTNÍMI SLOVY VYSVĚTLIT, CO ZNAMENÁ, KDYŽ SE ŘEKNE:

- A) Penězům je třeba vládnout...
- B) Vypůjč si od někoho peníze,...
- C) Peníze snáze odcházejí...

**ÚKOL Č. 3: ZKUS VYMYSL ET NĚKOLIK TYPŮ PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ VE VAŠÍ RODINĚ:**

Pro začátek můžeš použít ty, které objevíš, pokud správně uspořádáš přeházená písmena:

DROPVAA

TFEOLNE

OLEDONÁV

výnos z STVIECIN

DICTÍVĚD

**NAŠE PŘÍJMY****NAŠE VÝDAJE**

NAŠE PŘÍJMY	NAŠE VÝDAJE

**ÚKOL Č. 4: DO TABULKY V ÚKOLU Č. 3 ZAKROUŽKUJ BAREVNĚ PRAVIDELNÉ (PEVNÉ) A JEDNORÁZOVÉ PŘÍJMY A VÝDAJE:****ÚKOL Č. 5: OČÍSLUJ VYBRANÉ TYPY PRAVIDELNÝCH VÝDAJŮ OD NEZBYTNÝCH PO TY NEJMÉNĚ POTŘEBNÉ:**

Číslo 1 – nejvíce potřebné, číslo 6 – nejméně potřebné

1)

4)

2)

5)

3)

6)

# Metodické pokyny pro pracovní list č. 2 (Neutrácíme doma více, než vyděláváme?)

UVÁDÍME POUZE MOŽNÝ POSTUP VYUČOVACÍ HODINY. VYUČUJÍCÍ MŮŽE VYUŽÍT PRACOVNÍ LIST PODLE SVÉHO UVÁŽENÍ. VYUČUJÍCÍ MŮŽE BĚHEM HODINY PRACOVAT I S DALŠÍMI KLÍČOVÝMI SLOVY ČI VYUŽÍT JEN NĚKTERÁ CVIČENÍ Z PRACOVNÍHO LISTU.

Učitel na úvod se žáky zopakuje, jaké jsou základní funkce peněz. Může zopakovat, kdo je vyobrazen na českých bankovkách a co znamená emisní funkce ČNB.

Učitel rozdělí žáky do dvojic a každému rozdá pracovní list. Žáci společně doplní úkol č. 1 a 2 a poté společně zkontrolují.

- KEY** Bohatni z vlastního políčka, ne z cizí meze.  
Nejlepší věci v životě jsou zdarma.  
Pozdní je šetrnost, když je člověk na dně.  
Peníze jsou jako sníh, na který se lije horká voda.  
Penězům je třeba vládnout, ne jim sloužit.  
Vypůjč si od někoho peníze a potkáš ho pětkrát za den.  
Peníze snáze odcházejí, než přicházejí.

Učitel postupně naváže na téma peněžní šetrnost v oblasti rodinných financí a seznámí žáky s pojmy: rozpočet domácnosti, příjmy, výdaje. Žáci ve dvojicích vypracují úkol č. 3 a poté všichni společně dají dohromady, jaké položky patří do příjmů a jaké do výdajů. Učitel případně doplní a vysvětlí, co znamená výnos, platba atd.

- KEY** **SLOVA Z PŘEHÁZENÝCH PÍSMEN:** doprava, telefon, dovolená, výnos z investic, dědictví

## PŘÍKLADY PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ:

### KEY NAŠE PŘÍJMY

### NAŠE VÝDAJE

mzda	nájem
důchod	elektřina, voda, plyn, topení
výnos z podnikání	potraviny a stravování
sociální přídavky a další sociální dávky	oblečení, obuv
úrokové příjmy z vkladů	splátky půjček a úvěrů
výnos z investic	kosmetické a hygienické potřeby
výnos z prodeje	doprava
dar	dovolená, cestování
dědictví	kultura, zábava
příjmy z pronájmu	kapesné
výplata pojistky	domácí zvíře
	pojištění
	telefon
	příspěvky na charitu, dobročinnost

Učitel vysvětlí žákům, že ideální je přebytkový rozpočet domácnosti, kde výdaje nejsou vyšší než příjmy – jestliže tedy neutrácíme doma více, než vyděláme.

*Vyrovnaný rozpočet: vyrovnané příjmy a výdaje.*

*Schodkový (deficitní) rozpočet: příjmy jsou nižší než výdaje.*

*Přebytkový rozpočet: příjmy jsou vyšší než výdaje.*

Zároveň upozorní, že i když něco platíme jen občas, jsou i výdaje, které musíme platit pravidelně, standardně každý měsíc. Stejně je to i s příjmy. Žáci propojí vymyšlené odpovědi s úkolem č. 4 a pokusí se barevně odlišit pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje. Učitel zjistí, zda žáci rozumí zadání, případně uvede příklad.

Žáci mohou také zkusit odhadnout, kolik asi tak zaplatíme měsíčně za potraviny, kolik za dopravu či telefon.

Potom, co se žáci seznámili s tím, co jsou pravidelné výdaje, se v úkolu č. 5 pokusí očíslovat, který z nich je nezbytný a na kterém by se dalo naopak ušetřit v případě, že rozpočet je schodkový (tedy příjmy jsou menší než výdaje) a musíme jej nějak upravit. Řešením je zcela škrtnout některé méně důležité výdaje nebo snížit výdaje v jednotlivých položkách (např. nebudu jezdit autem, ale veřejnou dopravou).

**KEY** K úkolu č. 5 učitel nadiktuje 6 položek a žáci je následně očíslovají:

**MOŽNÉ POLOŽKY:** náklady na bydlení, potraviny, oblečení a obuv, doprava, elektronika, vstupenky do kina.

Učitel upozorní, že například na nákladech na bydlení se šetří jen těžko, ale můžeme například ušetřit v dopravě, kde lze jezdit autobusem a ne autem. Dále, nekupovat značkové oblečení, ale nějaké levnější atd. Učitel doplní, že když si např. nekoupím mp3 přehrávač, mohu si za ušetřené peníze koupit nějaké oblečení a zaplatit potraviny na týden.

#### **SHRNUTÍ HODINY:**

Žáci by nyní měli mít základní přehled o rozpočtu domácnosti a jeho jednotlivých položkách. Učitel jim může položit i doplňkové otázky, např. která období v roce mohou být podle nich finančně náročnější. Kdy si myslí, že jejich rodiče utrácejí nejvíce (Vánoce, letní sezona atd.) apod. Pokud již nebude dostatek času na otázky odpovědět, vyučující je může zahrnout do příští vyučovací hodiny.